

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Etiopia

Væpnet konflikt og politisk opposisjon i Oromia

24. februar 2023

© Landinfo 2023

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

Throughout Ethiopian history, opposition against the government has largely been channeled through various armed strategies. In Oromia regional state, the Oromo Liberation Army (OLA) is engaged in armed insurgency against Ethiopian regional and federal armed forces. The first section of the report presents the ongoing armed conflict between the government and the OLA. The second part of the report deals with the government's reactions against individuals with an anti-government agenda, or individuals who are perceived to have such an agenda. While federal authorities primarily monitor high-profile politicians and individuals suspected of planning acts of terrorism, local authorities seem to react in a more unpredictable manner, especially in areas with active, armed insurgency. In these areas, the threshold for accusing people of supporting the OLA seems quite low. Reactions might target specific individuals with an anti-government agenda, or, more collectively, local populations, particularly in connection with military operations in areas where the local population is known to be sympathetic to the OLA. In the federal capital of Addis Abeba, the federal government does not have the same knowledge or overview of people sympathizing with the OLA, nor do they necessarily have the same agenda or priorities as state actors in Oromia.

Sammendrag

Opposisjonsvirksomhet har gjennom etiopisk historie i stor grad vært kanalisert gjennom ulike væpnede strategier. I regionalstaten Oromia er Oromo Liberation Army (OLA) i væpnet konflikt med etiopiske regionale og føderale myndigheter. Den første delen av notatet redegjør for denne konflikten, herunder aktører og konfliktens utvikling. Den andre delen av notatet omhandler myndighetenes reaksjoner mot personer som har, eller tillegges, en anti-myndighetsagenda. Mens føderale myndigheter først og fremst synes å følge med på høyprofilerte politikere og personer som kan tenkes å utføre terrorhandlinger, fremstår reaksjonsmønsteret til lokale myndigheter som mer uforutsigbart, særlig i områder med aktiv, væpnet konflikt. I disse områdene synes terskelen lav for å beskylte noen for å støtte OLA. Myndighetenes reaksjoner kan være målrettede mot personer med en kjent anti-myndighetsagenda, eller ha en mer kollektiv karakter, rettet mot sivilbefolkningen, særlig i forbindelse med militære operasjoner i et område der lokalbefolkningen er kjent for å være sympatisk innstilt til OLA. I den føderale hovedstaden Addis Abeba har ikke føderale myndigheter samme kjennskap til eller oversikt over personer som sympatiserer med OLA, og har heller ikke nødvendigvis samme agenda og prioriteringer som myndighetsaktører i regionalstatene.

Innhold

1 Innledning	6
1.1 Kilder og begrensninger.....	6
2 Kort om Oromia	7
2.1 Geografiske og demografiske forhold.....	7
2.2 Sterke etno-nasjonalistiske krefter i Oromia.....	7
3 Hovedaktører i Oromia	8
3.1 Føderale, regionale og lokale sikkerhetsstyrker	8
3.2 Prosperity Party (PP).....	9
3.3 Oromo Federalist Congress (OFC)	9
3.4 Oromo Liberation Front (OLF).....	9
3.4.1 Oppslutning	10
3.5 Oromo Liberation Army (OLA).....	10
3.5.1 Ideologi.....	11
3.5.2 Rekruttering, mål og struktur.....	11
3.5.3 Oppslutning i befolkningen og finansiering	13
4 Væpnet konflikt mellom OLA og myndighetsstyrker	13
5 Eskalerende konflikt mellom oromoer og amharer	15
6 Etiopia har beveget seg i mer autoritær retning	16
6.1 Kort om begrepet «opposisjon» i en etiopisk sammenheng.....	16
6.2 Etiopia tilbake til EPRDF versjon 2.0.....	16
6.3 PP konsoliderte sin makt i valget i 2021	17
6.4 Omfang av overvåkning synes å ha økt	18
7 Reaksjoner fra myndighetene mot politisk opposisjon i Oromia	19
7.1 Føderale myndigheter følger særlig med på høyprofilerte politikere og terrormistenkte	19
7.2 Lokale myndigheters reaksjonsmønster fremstår som uforutsigbart	20
7.3 Omfanget av fengslinger er ikke kjent	21
7.4 Myndighetene bruker OLA-tilknytning for å ramme politisk opposisjon	22
7.5 Anholdelsene er normalt kortvarige.....	24
7.6 De som ble anholdt under unntakstilstanden er løslatt eller overført til rettssystemet.....	25
7.7 Utenomrettslige drap på sivile som advarsel eller som hevn etter militære tap	26
7.8 Reaksjoner mot personer som antas å ha tilknytning til OLA i Addis Abeba	26
8 Oppsummering	27
9 Referanser	28
9.1 Skriftlige kilder	28
9.2 Muntlige kilder.....	31

1 Innledning

Dette notatet er delt i to deler. Den første delen av notatet redegjør for den pågående væpnede konflikten i Oromia mellom etiopiske sikkerhetsstyrker og Oromo Liberation Army (OLA). Den andre delen av notatet tar for seg myndighetenes reaksjoner mot personer som har, eller tillegges, en anti-myndighetsagenda¹.

Notatet tar sikte på å svare på problemstillinger som er spilt inn til Landinfo fra utlendingsforvaltningen over tid, og har derfor særlig relevans for forvaltningen. Notatet omhandler hovedsakelig hendelser i perioden 2020–2022. For informasjon om forhold i Oromia før 2020, viser vi til Landinfo (2021b).

1.1 Kilder og begrensninger

Informasjonsbildet i Oromia, både når det gjelder politisk opposisjonsvirksomhet og væpnet konflikt, fremstår, slik Landinfo vurderer det, som svært uoversiktlig og fragmentert.

Føderale og regionale myndigheter kontrollerer i stor grad informasjonen som kommer ut av regionen. Myndighetene gir ikke journalister, menneskerettighetsorganisasjoner eller diplomatiske delegasjoner adgang til områder med aktiv væpnet konflikt, som i de vestlige og sørlige delene av Oromia, og kommenterer ikke militære operasjoner. OLA publiserer i økende grad sitt narrativ på sosiale medier, men kan ikke anses som en nøytral kilde. Det politiske partiet Oromo Liberation Front (OLF) er splittet i ulike fraksjoner, og det er derfor vanskelig å oppfatte hvem som uttaler seg på vegne av partiet. Muligheten for å innhente nøytral og etterprøvable informasjon fra konfliktområder i Oromia er derfor begrenset.

Temanotatet bygger primært på åpne kilder, og inkluderer rapporter fra menneskerettighetsorganisasjoner, tenketanker og nyhetsartikler. Vi har også innhentet informasjon i samtaler med ulike akademiske kilder på digitale plattformer. I november 2022 gjennomførte Landinfo en informasjonsinnhentingsreise til Addis Abeba, hvor temaet ble forsøkt belyst. Alle kildene formidlet at situasjonen i Oromia er uoversiktlig, og vanskelig å få tak på. Ettersom kildene selv ikke reiser til konfliktområdene i Oromia, blant annet av sikkerhetshensyn, er informasjonen de formidler nokså generell annenhåndkunnskap om forholdene i konfliktområdene. Notatet må derfor leses i lys av den utfordrende kildesituasjonen og informasjonen i notatet bør brukes med varsomhet. Informasjonsinnhenting til notatet ble avsluttet i midten av februar 2023.

¹ I dette begrepet inkluderes både politiske partier, aktivister og væpnede grupper.

Vi anbefaler at lesere benytter kartet fra OCHA (2017) for å følge redegjørelsene i notatet.

2 Kort om Oromia

2.1 Geografiske og demografiske forhold

Oromia er Etiopias største regionalstat, både i areal (284 000 kvadratkilometer) og i befolkningsstørrelse (35 millioner)². Delstaten består av 20 ulike geografiske soner. Addis Abeba er både føderal hovedstad og hovedstad i regionalstaten Oromia.

Befolkningen i Oromia er i all hovedsak oromo (ca. 88 %), etterfulgt av amharer (ca. 7 %). Rundt halvparten av regionens befolkning er muslimer, 30 % ortodokse kristne og 20 % protestanter. Rundt 90 % av befolkningen bor i rurale strøk. I høylandet er jordbruk den viktigste inntektskilden, mens husdyrhold er den viktigste inntektskilden i lavlandet (Østebø 2022).

Oromias store omfang, både i areal og befolkning, innebærer stor variasjon med tanke på gruppe- og klantilhørighet, religion, politisk orientering, leveveier og lignende (se Østebø og Tronvoll (2020) for en etnografisk beskrivelse av politiske forhold i Oromia).

2.2 Sterke etno-nasjonalistiske krefter i Oromia

Delstaten Oromia ble opprettet i 1991, da Etiopias føderale struktur ble etablert. Det nåværende Oromia var tidligere styrt av en rekke desentraliserte, tradisjonelle politiske enheter før det på slutten av 1800-tallet ble innlemmet i Etiopia under keiser Menelik. Den etniske nasjonalismen blant oromoene tiltok på 1960-tallet som en reaksjon mot det mange oromoer opplevde som assimileringsspolitikk og politisk og kulturell undertrykkelse. Oromo Liberation Front (OLF) har siden 1973 kjempet for løsrivelse fra Etiopia (Østebø 2022).³

Etter flere år i eksil ble OLF invitert tilbake til Etiopia i 2018, under forutsetning av at de aksepterte å kjempe for oromoens sak med fredelige midler. Imidlertid har misnøye med den politiske utviklingen og det mange i Oromia opplever som en sentralisering av makt på føderalt nivå, og regjeringspartiets maktkonsolidering

² Den siste folketellingen i Etiopia ble gjennomført i 2007. Nyere befolkningstall er derfor basert på estimater.

³ OLFs målsetning og agenda har i realiteten variert gjennom tidene, fra løsrivelse fra Etiopia til sterkere selvstyre innenfor den etiopiske føderasjonen (professor Kjetil Tronvoll, vitnemål i Oslo tingrett, 20. mai 2020).

på regionalt nivå, ført til sterk opposisjon mot regionale og føderale myndigheter i deler av befolkningen i Oromia. Dette har ført til periodevis sivil uro, særlig i forbindelse med drapet på den kjente oromo-sangeren Hachalu Hundessa i juni 2020, hvor rundt 9000 personer ble anholdt. Fra 2019 målbærer også det væpnede opprøret mot etiopiske myndigheter det mange oromoer oppfatter som politisk eksklusjon og økonomisk og sosiokulturell marginalisering. Splittelsen i den ortodokse kirken er også et resultat av oromoenes opplevelse av marginalisering og eksklusjon.⁴

3 Hovedaktører i Oromia

I dette kapittelet presenterer vi kort de viktigste aktørene i Oromia, både myndighetsaktører, politiske partier og væpnede grupper.

3.1 Føderale, regionale og lokale sikkerhetsstyrker

Etiopia er en føderal stat, og alle delstater har egne politi- og sikkerhetsstyrker, i tillegg til føderale hærstyrker (Ethiopian National Defence Forces, ENDF) og politistyrker (Federal Police). Før krigsutbruddet i Nord-Etiopia i 2020 skal ENDF ha bestått av ca. 140 000 soldater (Landinfo 2021c), men det reelle antall i dag er ukjent. Føderale politistyrker skal bestå av rundt 30 000 (EPO u.å.).

Politistyrkene i Oromia består, i tillegg til den regionale politistyrken, av Oromo Regional Special Police Force. Dette er, ifølge EPO (u.å.), sikkerhetsstyrker som er trent og utstyrt til å gjennomføre anti-opprørsoperasjoner i Oromia. Styrkene svarer til Oromia Regional Government. Størrelsen på styrken er ikke kjent.

De såkalte kebele-militsene er viktige for å håndheve lov og orden lokalt. De er «first responders» i områder hvor det er langt til nærmeste politimyndighet, og kan mobiliseres ved behov, for eksempel til å beskytte infrastruktur, sette opp kontrollposter, og lignende. I mindre kebeler er det kun snakk om én mann med et våpen, og ikke militser per se (etiopisk sivilsamfunnsorganisasjon, møte i Addis Abeba, november 2022).

I forbindelse med operasjonene mot OLA i Oromia samarbeider føderale styrker, regionale styrker og kebele-militsene. Innsatsen til de ulike styrkene koordineres i såkalte kommandoposter i Vest- og Sør-Oromia. Ifølge Amnesty International

⁴ I februar 2023 brøt en gruppe geistlige oromoer med den etiopiske ortodokse kirkes lederskap og etablerte en egen synode (Holy Synod of Oromia and Nations and Nationalities), med begrunnelse i at oromo-kultur og -språk var marginalisert i kirken gjennom århundrer. Kirken svarte at bruddet var ulovlig, og bannlyste de som støttet utbryter-synoden. Konflikten synes foreløpig å ha blitt dempet gjennom dialog, men representerer en potensielt alvorlig konflikt i det etiopiske samfunnet.

(2020, s. 14) har kommandopostene vide fullmakter, blant annet til å innføre portforbud, restriksjoner i bevegelsesfrihet og å gjennomføre arrestasjoner ved mistanke om støtte til OLA i lokalbefolkningen på steder hvor de opererer.

3.2 Prosperity Party (PP)

I 2019 oppløste statsminister Abiy EPRDF⁵ og etablerte et nytt parti, Prosperity Party (PP). Ved valget i 2021 vant PP alle setene i regionalforsamlingen i Oromia, og kontrollerer i dag alle statsstrukturer i regionen, herunder sikkerhetsstyrkene (se punkt 6.3).

3.3 Oromo Federalist Congress (OFC)

OFC ble etablert i 2012 som et resultat av sammenslåing av mindre partier med base i Oromia.⁶ Partiet har størst oppslutning i West Shewa, men etter at den profilerte Jawar Mohammed sluttet seg til partiet i 2019, har partiet utvidet sin velgerbase til østlige deler av Oromia. Partiet boikottet valget i juni 2021, ettersom partiet anså det som umulig å drive valgkamp i en situasjon der partiets medlemmer ble trakassert av regionale myndigheter og partiets ledere satt fengslet.

OFC har hatt en stor appell til unge i Oromia som et alternativ til OLF. Imidlertid har partiet holdt en lav profil etter at Jawar Mohammed og andre fengslede OFC-ledere ble løslatt i januar 2022.

3.4 Oromo Liberation Front (OLF)

Oromo Liberation Front (Adda Bilisumma Oromoo, ABO) ble grunnlagt i 1973, med formål om frigjøring av oromo-folket fra det de oppfattet som et «abessinsk kolonistyre», dominert av amharer og tigrayer. Sammen med TPLF og EPLF⁷ var OLF med på å felle Derg-regimet i 1991, og var en del av overgangsregjeringen, som de trakk seg fra allerede i 1992 (Østebø 2017). OLF erklærte da væpnet kamp mot EPRDF-regimet og innledet en lavintensiv geriljakrig mot myndighetene. OLF var lenge forbudt og stemplet som en terrororganisasjon, men i 2018 inngikk OLF en fredsavtale med regjeringen og forpliktet seg til å drive en fredelig kamp for oromo-folket.

I november 2019 ble OLF et lovlig registrert parti (Landinfo 2021a; Oslo Analytica 2020, s. 28). Mellom 800 og 1000 krigere lot seg avvæpne. En fraksjon nektet imidlertid å la seg avvæpne, og fortsatte den væpnede kampen mot myndighetene under navnet OLA (Oslo Analytica 2020, s. 57). Hvorvidt bruddet

⁵ Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front.

⁶ Se Landinfo (2022a) for mer detaljert informasjon om OFC.

⁷ Eritrean People's Liberation Front.

med de væpnede fraksjonene var reelt eller en taktisk manøver for å beskytte OLF-lederskapet, er imidlertid uklart (professor K. Tronvoll, vitnemål i Oslo tingrett mai 2020). Per i dag skal OLF og OLA igjen være slått sammen, og publiserer blant annet felles pressemeldinger under navnet OLF – OLA High Command (Oromo Liberation Front - Oromo Liberation Army 2023).

OLF har gjennomgått mange splittelser gjennom historien, men var forholdsvis samlet da partiet returnerte til Etiopia i 2018. Det politiske partiet OLF er i dag preget av intern maktkamp og er splittet i flere fraksjoner. Partiets viseformann Ararso Biqila skal ha forsøkt å ta makten i partiet, noe som av mange har blitt vurdert som et infiltrasjonsforsøk fra PPs side. Tidligere OLF-ledere, som Dima Nago og Lencho Bati, har forlatt OLF til fordel for PP (akademisk kilde B, e-post februar 2023).

OLF er i dag et vingeklippet parti. Det holdes under oppsikt av myndighetene, og det at sentrale ledere har forlatt partiet og gått over til PP, innebærer ifølge akademisk kilde B (e-post, februar 2023) at partiet i dag er lite slagkraftig.

For en tidslinje i utviklingen av OLF og OLA vises det til UK Home Office (2022), punkt 6.

3.4.1 Oppslutning

Ettersom OLF ikke deltok i valget i 2021, er partiets oppslutning blant velgerne i Oromia ikke kjent.

Ifølge Østebø og Tronvoll (2020, s. 10) har OLF støtte i Oromia på grunn av sin historiske rolle i oromo-folkets frigjøringskamp. Mange har derfor en viss sympati for partiet, men det er uklart hvorvidt de ville stemt på partiet ved valg.

Oppslutningen om partiet varierer midlertid i de ulike delene av Oromia. Ifølge Østebø og Tronvoll (2020, s. 37) har OLF sterkest oppslutning i Wellega og Guji, men utfordres av OFC i Shewa, Bale, Haraghe og Arsi.

3.5 Oromo Liberation Army (OLA)

Oromo Liberation Army (Waraana Bilisumma Oromoo, WBO), ofte omtalt som OLF Shene/Shane, eller bare Shene, av etiopiske myndigheter, var opprinnelig den væpnede vingen til Oromo Liberation Front. OLF og OLA splittet i april 2019, blant annet på grunn av uenighet knyttet til avvæpningen av OLF-krigere da de kom tilbake fra langvarig eksil på invitasjon fra etiopiske styresmakter etter maktskiftet i 2018. En etiopisk sivilsamfunnsorganisasjon (møte i Addis Abeba, november 2022) påpekte at OLF-krigerne som returnerte fra eksil i 2018 ble dårlig rehabilitert og fikk lite oppmerksomhet ved retur til Etiopia, noe som kan

ha bidratt til at et ukjent antall krigere valgte å fortsette kampen mot myndighetene.⁸

I mai 2021 satte det etiopiske parlamentet OLA (under navnet Shene) på listen over terrororganisasjoner, sammen med TPLF.⁹ Dette innebærer at personer som deltar i aktiviteter for OLA, faller inn under terrorlovgivningen, som gir myndighetene videre fullmakter og høyere straffnivå enn i ordinær straffelovgivning.

3.5.1 Ideologi

Ifølge akademisk kilde B (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) finnes det mange ubesvarte spørsmål om OLAs ideologiske grunnlag og målsetning. Gruppens ideologi er løselig basert på begrepet «blisumma» (frihet), men gruppen kjennetegnes ifølge kilden ikke av noen helhetlig politisk tankegang eller klare målsetninger.

I januar 2023 publiserte OLF/OLA et manifest hvor de gjorde rede for sine mål og virkemidler. I manifestet står det blant annet at OLF/OLA kjemper mot politisk eksklusjon, økonomisk utbytting og sosiokulturell marginalisering av oromoene. Ifølge OLF/OLA er væpnet kamp det eneste gjenværende virkemiddelet som gjenstår for å «frigjøre oss selv fra tyranniets herjinger og gjenoppbygge vår menneskelighet og identitet, som har blitt knust gjennom et århundre med degradering og dehumanisering». OLF/OLA opplyser imidlertid at de er åpne for forhandlinger med den etiopiske staten (Oromo Liberation Front - Oromo Liberation Army 2023, Landinfos oversettelse).

3.5.2 Rekruttering, mål og struktur

Ifølge EPO (u.å.) hadde OLA rundt 2800 krigere i 2018. Oslo Analytica (2020, s. 9) og Østebø og Tronvoll (2020 s. 9) opplyser at antallet var antatt å være 7000 krigere i 2020, men understreker at tallet er vanskelig å verifisere. Ifølge Africa Confidential (2022b) skal OLA ha rekruttert og trent opp et betydelig antall nye krigere fra sommeren 2020. Treningen skal blant annet ha foregått i OLAs baser som skal befinne seg i områdene rundt byen Moyale, i grenseområdene mellom Etiopia og Kenya.

Internasjonal organisasjon A (møte i Addis Abeba, november 2022) påpeker at OLA har den største demografiske basen i Etiopia å rekruttere fra, ettersom oromoene utgjør den største folkegruppen i Etiopia. En diplomatisk kilde (e-post,

⁸ Den såkalte Asmara-avtalen mellom etiopiske myndigheter og OLF, fra august 2018, ble inngått under uklare omstendigheter. OLF/OLA mener at myndighetene har sabotert avtalen, og at deres plan helt fra begynnelsen har vært å nedkjempe OLA. OLA mener derfor at de har handlet i selvforsvar (Oromo Liberation Front - Oromo Liberation Army 2023, s. 4).

⁹ TPLF skal i henhold til våpenhvileavtalen fra november 2022 tas av terrorlisten.

november 2022) opplyser at OLA i dag vil kunne mobilisere hundrevis, og potensielt tusenvis av krigere i begrensede perioder i områdene hvor de står sterkest, hovedsakelig i West og Kelle Wellega, men understreker samtidig at dette er usikkert. OLA skal den siste tiden særlig ha rekruttert personer som tidligere var tilknyttet Qeerroo-bevegelsen.¹⁰ Ifølge akademisk kilde B er rekruttene dårlig trent og utstyrt.

En etiopisk sivilsamfunnsorganisasjon (møte i Addis Abeba, november 2022) opplyste at det var utfordrende å tallfeste antall OLA-krigere, ettersom OLA i noen områder er blandet med befolkningen og ikke nødvendigvis kan skilles klart fra denne.

Målet for OLA er hovedsakelig regionale og føderale myndighetspersoner og sikkerhetsstyrker, men det er også dokumentert at gruppen har angrepet ikke-myndighetspersoner, herunder etniske minoriteter i Oromia.

Det finnes videre lite etterprøvbare informasjon om OLAs struktur. Gruppen ledes av kommandør Jaal Marroo. Ifølge akademisk kilde B (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) er OLAs struktur desentralisert og fragmentert, og kommandostrukturene uklare. De enkelte gruppene er bygget opp rundt militære ledere, og graden av koordinering dem imellom er uklar. Det er også uklart i hvilken grad de enkelte gruppene mottar ordre fra et overordnet lederskap, eller om de opererer alene. OLA skal ha gjennomført en «generalforsamling» i West Wellega sommeren 2022 (Oromo Liberation Front - Oromo Liberation Army 2023; diplomatisk kilde, e-post november 2022), hvor de etablerte OLF-OLA High Command. Dette tyder på en viss grad av koordinering mellom gruppene. Felles treningsleirer og såkalte «graduation ceremonies» etter endt militær opplæring, er også et tegn på koordinering.

Grensen mellom OLA og ulike kriminelle bander og «rogue elements» er uklar (diplomatisk kilde, e-post november 2022). Eksistensen av flere ulike grupper som kaller seg OLA, omtales også av OLA selv. I et lekket opptak av en telefonsamtale skal Jaal Marroo ha uttalt at det finnes fire OLA: Det «ekte» OLA, kriminelle som bruker OLA-navnet i egeninteresse, infiltratører fra myndighetene, og «naive rekrutter som manipuleres av de to falske fraksjonene» (Africa Confidential 2022a).

¹⁰ Qeerroo er en oromo-basert ungdomsbevegelse som hadde en viktig rolle i protestbølgen mot EPRDF fra rundt 2014, og som endte med et regimeskifte i 2018 (se Landinfo 2021b, s. 14-15 for mer informasjon). Ifølge akademisk kilde B (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) har qeerroo-bevegelsen mer eller mindre forsvunnet fra det politiske landskapet, og organiserer ikke lenger protester. En del som tidligere var aktive i bevegelsen, har blitt rekruttert (kooptert) til stillinger i lokaladministrasjonen, eller mottatt andre fordeler som belønning for lojalitet til myndighetene. Andre igjen har valgt å tre ut av politikken, mens et ukjent antall har valgt å slutte seg til OLA, særlig etter at OFC og Jawar Mohammed, som mange qeerroo oppfattet som en lederfigur, har holdt en lav profil siste år.

3.5.3 Oppslutning i befolkningen og finansiering

Ifølge akademisk kilde B (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) har OLA en viss folkelig oppslutning, men den reelle oppslutningen i befolkningen er ukjent. Internasjonal organisasjon A (møte i Addis Abeba, november 2022) viser til at få oromoer har en ideologisk tilknytning til OLA, men at oppslutningen om og rekruttering til OLA sannsynligvis har økt på grunn av myndighetenes harde framferd i Vest-Oromia. Dette synet deles av en diplomatisk kilde (e-post, november 2022), som påpeker at enkelte trolig har blitt radikalisererte som følge av sikkerhetsstyrkenes hardhendte fremgang i bekjempelsen av OLA. Utbredt misnøye med OLF og OFCs manglende synlighet de siste året, og mangel på opplevde politiske alternativer, kan ifølge kilden også tenkes å ha ført til økt oppslutning for OLA i noen områder.

Andre har, ifølge kilden, økonomiske motiver for å støtte eller slutte seg til OLA. I visse deler av Oromia er myndighetene ute av stand til å sikre innbyggernes sikkerhet, og en del støtter derfor OLA som kan tilby en viss grad av sikkerhet i myndighetenes fravær.

Ifølge OLA selv (som sitert i Africa Confidential 2022b) finansieres de av befolkningen, herunder den etiopiske diasporaen. Tilførselen av våpen skjer hovedsakelig gjennom beslag fra myndighetsstyrkene og deres allierte, men myndighetene mistenker ifølge Africa Confidential at våpen også kommer inn gjennom de porøse grensene til Sudan og Sør-Sudan.

4 Væpnet konflikt mellom OLA og myndighetsstyrker

I flere soner i Western Oromia (East, Western og Kellem Wellega, Bruno Bedele Horo Guduru), Central Oromia (West Shewa, North Shewa, East Shewa, Arsi) og Southern Oromia (Guji, Borena, Bale) er det i dag kamphandlinger mellom etiopiske myndigheter og OLA. Konfliktbildet kompliseres ytterligere av at også Fano-militser¹¹ og uidentifiserte væpnede grupper er til stede i noen av disse områdene (diplomatisk kilde, e-post februar 2023).

¹¹ Ifølge EPO (u.å.) er Fano-militsene en etno-nasjonalistisk ungdomsbevegelse med røtter tilbake til protestbevegelsen mot TPLF. Fano-militsene anser seg selv som amhara-folkets beskyttere, og har vært involvert i væpnede konflikter i og utenfor egen regionalstat, ofte i samarbeid med regionalstyrkene i Amhara. Fano-militsenes organisasjonsstruktur og størrelse er uklar. Fano-militser har vært en viktig aktør i krigen mot Tigray-styrkene i krigen i Nord-Etiopia, og spilte en avgjørende rolle høsten 2021, da de føderale styrker var svekket (Landinfo 2021c, 2022b). Inntil nylig har Fano-militsene vært under politisk beskyttelse av føderale myndigheter, men ettersom militsene har blitt en stadig større maktfaktor utenfor føderal kontroll, har føderalmyndighetene forsøkt å kontrollere dem gjennom krav om avvæpning og arrestasjoner (diplomatisk kilde, e-post februar og mai 2022).

Frem til sommeren 2022 ble konflikten mellom myndighetsstyrker og OLA omtalt som en lavskala-konflikt (Zelalem & Jelan 2022). Fra våren 2022, samtidig som krigshandlingene i Nord-Etiopia stanset midlertidig opp, har myndighetene skalert opp operasjonene i området med større tropper og bruk av droner, etter at OLA hadde rekruttert nye krigere og inntatt nye områder. Myndighetenes operasjoner synes å ha blitt ytterligere oppskalert etter våpenhvileavtalen med TPLF i november 2022, særlig etter at OLA angrep den strategisk viktige byen Nekemte, med veiforbindelse til Addis Abeba og GERD-dammen, i november 2022 (Etana 2022).¹²

Både føderale og regionale myndigheter har avvist muligheter for forhandlinger med OLA. Ifølge en diplomatisk kilde (e-post, desember 2022) utelukker regionale myndigheter i Oromia samtaler med OLA, ettersom de er «uorganiserte og mangler formål og lederskap». Myndighetene virker derfor bestemte på at konflikten skal vinnes med militære midler. Selv om konflikten har utviklet seg til en stillingskrig, hvor områder stadig skifter hender (Zelalem & Jelan 2022), understreker Etiopia-analytiker Mebratu Kelecha (som sitert i Etana 2022) at OLA foreløpig ikke er en trussel mot de regionale og føderale myndighetenes autoritet i området, og at OLAs taktikk fortsatt er «raske, lavskala operasjoner for å underminere statsmakten gjennom [...] lavintensive konfrontasjoner».

International Crisis Group (ICG) påpeker at OLA hovedsakelig gjennomfører operasjoner i rurale omgivelser, med to unntak: stormingen av Nekemte (East Wellega) i november 2022 og angrepet på fengslet i Bule Hora by (West Guji), hvor de drepte fire vakter og slapp fri 480 innsatte i januar 2023 (International Crisis Group 2023).

Det finnes begrenset informasjon om hvilke områder OLA er til stede eller faktisk kontrollerer på hvilket tidspunkt. Partenes territorielle kontroll synes å variere over tid, avhengig av myndighetsstyrkens motoffensiver. I april 2022 meldte en parlamentarisk kilde at 390 landsbyer og byer fortsatt var under OLAs kontroll (som sitert i Africa Confidential 2022b), men kilden presiserer ikke hvilke områder det er snakk om. I november 2022 rapporterte ICG at OLA kontrollerte over et dusin distrikter i East og West Wellega, uten å presisere hvilke (International Crisis Group 2022).

Ifølge en diplomatisk kilde (e-post, november 2022) varierer det i hvilken grad OLA har fysisk kontroll på territorier. I noen tilfeller rapporteres det om at myndighetsstyrker har «frigitt» områder eller landsbyer som har vært under OLAs kontroll i årevis, mens i andre sammenhenger går OLA inn i et område for deretter å trekke seg ut relativt raskt, som i Nekemte i november 2022. Akademisk

¹² OLA skal ha stormet byen, åpnet ild mot sikkerhetsstyrker som befant seg i en militærleir i byen, og deretter trukket seg tilbake. Målet skal ha vært lokale fengsler og politistasjoner.

kilde B (e-post, februar 2023) påpeker at OLA kontrollerer visse områder på nattetid, mens myndighetsstyrker kontrollerer områdene på dagtid.

I mange tilfeller er det ifølge diplomatisk kilde (e-post, november 2022) heller snakk om en begrenset tilstedeværelse av sentralmyndigheter enn et sterkt og slagkraftig OLA. OLA har heller ikke maktet å etablere styringsstrukturer i de begrensede områdene de har hatt kontroll over en viss tid.

Myndighetsstyrkene benytter seg i økende grad av droner i kampen mot OLA. Droneangrepene skal ha blitt intensivert fra midten av oktober 2022, og forårsaket store sivile tap. Ifølge William Davison fra ICG (som sitert i Etana 2022) rammer droneangrepene i Oromia sivile i større grad enn under krigen i Tigray, hvor målet for droneangrepene i første rekke var tyngre våpen og militære kjøretøy. Droneangrepene i Oromia har ofte funnet sted etter at OLA har angrepet et område, «muligens for å straffe befolkningen for å støtte opprørerne», ifølge Davison. Droneangrepet med flest sivile dødsfall fant sted i Bila (East Wellega), hvor 80 personer skal ha mistet livet under droneangrepet på et marked i byen i november 2022. Et annet droneangrep fant sted under en avslutningsseremoni for nye OLA-rekrutter ved Chobi (West Shewa) i oktober 2022, hvor 60 personer ble drept (diplomatsk kilde, e-post oktober 2022).

5 Eskalerende konflikt mellom oromoer og amharer

Etniske spenninger mellom amharer og oromoer har økt de siste to årene. Ifølge Africa Confidential (2022a) har konflikten, som begynte mellom politiske og kulturelle eliter, nå spredd seg ned på befolkningsnivå i de to regionene. Volden rammer hovedsakelig den amhariske minoriteten i Oromia. Flere hundre amharer, samt noen oromoer, skal ha blitt drept i Tole (West Wellega) i juni 2022. Myndighetene og OLA anklager hverandre for å ha stått bak massakren (Tasfaye 2022). I juli 2022 ble et hundretalls amharer drept i Mechara (Kellem Wellega). Myndighetene anklager OLA for å stå bak hendelsen, mens OLA hevder at det dreier seg om en «false flag operation» for å diskreditere dem, og at det i realiteten er myndighetene selv som står bak (Africa Confidential 2022a).

Volden i grenseområdene mellom Oromia og Amhara har også økt de siste månedene. Oromia Regional Government anklager Fano-militser og Amhara Regional Special Forces for å ha krysset grensen inn i Oromia og utøvd vold mot oromoer der og i Oromo Special Zone i Amhara (Africa Confidential 2022a). Ifølge Zelelam og Jelan (2022) er det imidlertid vanskelig å verifisere beskyldninger og mot-beskyldninger fra de ulike aktørene.

6 Etiopia har beveget seg i mer autoritær retning

I dette kapittelet tar vi kort opp noen relevante utviklingstrekk i Etiopia de siste par år. Beskrivelsen tjener som bakteppe for neste kapittel, som mer spesifikt omhandler myndighetenes reaksjon mot politisk opposisjonsvirksomhet i Oromia.

6.1 Kort om begrepet «opposisjon» i en etiopisk sammenheng

Opposisjonsvirksomhet har gjennom etiopisk historie i stor grad vært kanalisert gjennom ulike væpnede strategier. Professor S. J. Hansen (vitnemål i Oslo lagmannsrett, mars 2022) peker på det faktum at TPLF, som dominerte etiopisk politikk i nesten 30 år (1991–2018) ble etablert som en geriljabevegelse og at etiopisk politisk styring deretter har vært dominert av en geriljamentalitet. Begrepet «opposisjon» og de konnotasjoner som begrepet vekker, må ses i lys av dette trekket ved Etiopias politiske historie. Akademisk kilde A (Etiopia-seminar i regi av EASO, november 2019) påpekte at begrepet «opposisjon» i etiopisk historie har sterke konnotasjoner til «opprør», og at begrepet «fredelig opposisjon» ikke eksisterer. Dette innebærer at politisk opposisjonelle ikke anses som partnere for meningsbrytning og politikktvikling, men personer som må bekjempes, om nødvendig med autoritære virkemidler. Blant annet som en følge av undertrykking av ordinær politisk opposisjonsvirksomhet gjennom flere tiår, kanaliserer mange sin opposisjon mot det sittende maktapparatet, lokalt og føderalt, inn i en væpnet kamp mot myndighetene. Dette har vært en viktig medvirkende faktor til etableringen av væpnede opprørsgrupper, herunder OLA i Oromia.

6.2 Etiopia tilbake til EPRDF versjon 2.0

Ifølge akademisk kilde D (digitalt møte, mars 2022) finnes det ikke lenger noen slagkraftig, organisert, ikke-voldelig politisk opposisjon i Oromia. Opposisjon mot regionale og føderale myndigheter skjer derfor i begrenset grad innenfor rammene av organiserte, politiske partier, men hovedsakelig gjennom væpnet opprør mot myndighetene. Ifølge Africa Confidential (2022a) har OLA vokst seg stadig sterkere i takt med at PP «på autoritært vis har sikret seg tilnærmet alle mandater i føderale og regionale regjeringsforsamlinger» (se punkt 6.3 om valget).

I forkant av valget i juni 2021 ble en rekke politiske ledere fra opposisjonspartier, herunder OLF og OFC, arrestert. Flere av de politiske lederne satt fengslet til de ble gitt amnesti i januar 2022. I tillegg ble mange av opposisjonspartiernes partilokaler stengt, og flere av partienes lederskap ble utsatt for trakassering eller obstruksjon fra regionale og føderale myndigheter. Human Rights League of the Horn of Africa (2021) konkluderte i sin rapport at fengslingen av opposisjonskandidater var en målrettet strategi fra PPs side for å presse partiene ut av valget.

Akademisk kilde B (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) omtaler Etiopia under Abiy som «EPRDF versjon 2.0». Myndighetene benytter seg av den samme oppskriften («playbook») som det tidligere EPRDF-regimet for å svekke den politiske opposisjonen: kooptering av politisk opposisjonelle, utenomrettslige anholdelser, maktbruk («brute force») i forbindelse med demonstrasjoner, samt begrensninger i ytringsfrihet og forsamlingsfrihet.

Akademisk kilde D (digitalt møte, mars 2022) deler denne oppfatningen, og sammenligner dagens situasjon med forholdene under valget i 2005 og under de såkalte oromo-protestene i 2015–2018. Kilden understreker imidlertid at den politiske situasjonen er mer sammensatt og mangfoldig i dag enn under EPRDF, og vurderer det slik at landet foreløpig ikke er en «fully fledged authoritarian state», til tross for at utviklingen går i en klart mer autoritær retning.

6.3 PP konsoliderte sin makt i valget i 2021

Valg til House of People's Representatives var planlagt avholdt i mai 2020, og til slutt avholdt i juni 2021. Valget ble avholdt i 436 av landets 547 valgkretser. Valget i 73 valgkretser, blant annet i deler av Oromia, ble utsatt til september på grunn av sikkerhetsforhold eller logistiske utfordringer knyttet til blant annet registrering av velgere. I Tigray ble valget avlyst (Freedom House 2022).

Abiys Prosperity Party (PP) vant 410 av 547 seter. Opposisjonen vant 15 seter, mens 122 seter star tomme på grunn av valg som ikke ble avholdt (akademisk kilde B, e-post februar 2023).

I oktober 2021 dannet statsminister Abiy en føderal regjering med 22 ministerposter. 19 av regjeringens ministre representerer PP, mens opposisjonen er representert med en minister hver fra henholdsvis Ezema, NaMA og OLF (Xinhua 2021).

Før drapet på Hachalu Hundessa i juni 2020 var det ventet at valget i Oromia ville stå mellom Prosperity Party og opposisjonspartiene OFC og OLF. I mars 2021 besluttet OFC og OLF å trekke seg fra valget. Ifølge disse partiene lå forholdene ikke til rette for å drive valgkamp, ettersom deler av partiledelsen var arrestert, flere partikontorer stengt og medlemmer og sympatisører ble trakassert av politiet (Human Rights League of the Horn of Africa 2021). Prosperity Party stilte derfor til valg i Oromia uten reelle motkandidater. Ettersom opposisjonspartiene boikottet valget, er deres reelle oppslutning hos velgerne ikke kjent.

PP har dermed konsolidert sin makt i Oromia, og har i dag full kontroll over alle statsstrukturer, herunder sikkerhetsstyrkene. Opposisjonen er svekket, både på grunn av obstruksjon fra myndighetene under valgkampen, boikott av valget og på grunn av intern maktkamp innad i OLF. OLF og OFCs manglende synlighet etter

valget har frustrert mange av deres tilhengere (diplomatisk kilde, e-post november 2022).

6.4 Omfang av overvåkning synes å ha økt

Under EPRDF-regimet (1991–2018) var Etiopia et gjennomovervåket samfunn. Overvåkningen skjedde på mange vis, gjennom telefonavlytting, overvåkning av internettrafikk, osv. Et av de viktigste tiltakene som myndighetene innførte, var å etablere øyne og ører i alle lokalsamfunn. Dette skjedde blant annet gjennom å opprette såkalte 1:5-grupper¹³, etablere ungdomsorganisasjoner, kvinneforeninger og kooperativer som alle innbyggere var forventet å delta i, og som i realiteten var et middel til å holde oversikt over befolkningen.

Gradvis, og særlig fra 2015–2016, som følge av den politiske utviklingen, begynte frykten for reaksjoner fra myndighetene å avta i den etiopiske befolkningen. Fra april 2018, etter at Abiy overtok makten, brøt informasjonssystemet sammen som en konsekvens av at ingen lenger fryktet reaksjoner fra myndighetene.

Befolkningen oppfattet at overvåkningen stoppet opp, og fikk en ny følelse av frihet, og dermed et større rom for å uttrykke kritiske meninger. Det tidligere svært innflytelsesrike National Intelligence and Security Service (NISS), som av mange ble sett på som et verktøy for TPLF, ble lagt ned i sin daværende form, og omstrukturert. Dette skjedde parallelt med at de tidligere makthaverne som hadde etablert og driftet overvåkningssystemene, hovedsakelig tigrayer fra Tigray's People Liberation Front (TPLF) mistet makten på føderalt nivå og trakk seg tilbake til Tigray-regionen (akademisk kilde A, Etiopia-seminar i regi av EASO, november 2019).

Det er ulike oppfatninger blant kildene om hvorvidt omfanget av overvåkning igjen har økt de siste par årene, i takt med økte politiske spenninger og en forverret sikkerhetssituasjon.

Akademisk kilde B uttalte til Landinfo allerede i februar 2021 at overvåkningen har tatt seg opp igjen i Oromia, og at de gamle informantstrukturene ifølge hans kilder, er tilbake.

En kilde opplyser til den danske landinformasjonsenheten Danish Information Service (DIS) (2022, s. 49-50) at overvåkning først og fremst gjennomføres gjennom informantnettverk på lokalnivå, i kombinasjon med elektronisk overvåkning, blant annet av sosiale medier. DIS' kilde synes likevel det er

¹³ 1:5-grupper er nettverk som ble utviklet under EPRDF, som enten innebærer at et medlem rekrutterer fem nye, eller at et medlem følger med på fem nye. 1:5-grupper har ulike formål og bruksområder, og kan for eksempel brukes som kanal for formidling av informasjon mellom myndighetene og befolkningen, mobilisering ved valg, og til overvåkning av befolkningen. De som nektet å være med i slike grupper, ble gjerne stemplet som «opposisjon» (Immigration and Refugee Board of Canada 2016).

vanskelig å vurdere i hvilken grad overvåkingen er gjeninnført under de nåværende myndighetene, men understreker at befolkningens inntrykk er at så har skjedd. Imidlertid konkluderer DIS' kilder med at overvåking på lokalnivå brukes som en repressiv taktikk, og at fryktnivået i befolkningen er høyt. Samtidig viser en annen av DIS' kilder til at det faktisk er myndighetene som må ty til massearrestasjoner som middel for å identifisere personer som er i opposisjon til myndighetene, kan tale for at de gamle strukturene for spisset overvåking ikke er fullt ut reetablert (The Danish Immigration Service 2022, s. 44).

Internasjonal organisasjon A (møte i Addis Abeba, november 2022) er av den oppfatningen at omfanget av overvåking og angiveri har gått ned etter 2018, og at 1:5-systemet er oppløst. Kildens tydelige inntrykk er at etiopiere i dag snakker mye friere om politikk enn det som var tilfelle under EPRDF-regimet. En etiopisk tenketank (møte i Addis Abeba, november 2022) mener på sin side at 1:5-nettverkene ble reaktivert i forbindelse med valget i 2021, og at de igjen kan reaktiveres ved behov.

7 Reaksjoner fra myndighetene mot politisk opposisjon i Oromia

I dette kapittelet vil vi forsøke å beskrive myndighetenes reaksjoner – hovedsakelig fengslinger – mot personer som myndighetene oppfatter å ha en anti-myndighetsagenda. Kapittelet omhandler i hovedsak personer som har, eller som tillegges, en tilknytning til den væpnede opprørsgruppen OLA. Denne gruppen trekkes spesifikt frem av kildene som den gruppen som i størst grad risikerer anholdelser og fengslinger.

7.1 Føderale myndigheter følger særlig med på høyprofilerte politikere og terrormistenkte

Det er Landinfos tolkning av kildematerialet at føderale myndigheter først og fremst synes å følge med på høyprofilerte aktivister og ledere av politiske partier, særlig i forbindelse med valg eller hendelser hvor slike høyprofilerte personer har mobiliseringskraft, som for eksempel under den sivile uroen som oppsto etter drapet på Hachalu Hundessa. Videre synes føderale myndighetsaktører som etiopisk føderalt politi, etterretningstjenestene (NISS, INSA) og den etiopiske hæren (ENDF) å ha et spesielt søkelys på personer og miljøer som planlegger «terrorhandlinger», slik som Fano-militser, OLA (Shene) og al-Shabaab, noe som blant annet skyldes at saker som faller inn under terrorlovgivningen er under

føderal jurisdiksjon. Ifølge Addis Standard (2023a) skal Joint Task Force¹⁴ ha anholdt 554 personer for planlagte terrorhandlinger eller voldskriminalitet i Addis Abeba siden juli 2022, hvorav 51 medlemmer av «ekstremistiske» Fano-militser, 174 medlemmer av TPLF, 98 medlemmer av OLA (Shene) og 31 medlemmer av al-Shabaab (Addis Standard 2023a).

7.2 Lokale myndigheters reaksjonsmønster fremstår som uforutsigbart

I en redegjørelse til en engelsk domstol (Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) 2021), uttalte Amnesty International at sikkerhetstjenestene kjennetegnes av en «ekstrem vilkårlighet» i måten de forholder seg til og reagerer mot personer som de oppfatter som opposisjonelle eller med en klar anti-myndighetsagenda. Amnesty påpeker at det også historisk har vært slik, men at det er spesielt tydelig i dag, med masseanholdelser, utenomrettslige drap og vilkårlig voldsbruk i forbindelse med demonstrasjoner eller andre uttrykk for det myndighetene oppfatter som opposisjon. Akademisk kilde B (e-post, februar 2023) understreker at dette særlig gjelder i ustabile områder hvor OLA opererer.

Vilkårligheten og uforutsigbarheten som preger særlig lokale og regionale myndigheters reaksjoner bekreftes også av andre kilder. En etiopisk tenketank (møte Addis Abeba, november 2022) opplyser at myndighetenes reaksjonsmønster er uforutsigbart, og at dette skaper frykt i befolkningen og dermed begrenser politisk opposisjon. Akademisk kilde D (digitalt møte, mars 2022) bekrefter Amnestys vurdering av at lokale og regionale sikkerhetsstyrker i stor grad opererer straffritt, og at «de kan gjøre hva de vil». Senioranalytiker for Etiopia i ICG (som sitert i The Danish Immigration Service 2022, s. 46) peker også på et mønster av vilkårlighet, og viser til at dette fører til selvsensur og tilbaketrekning fra den politiske sfæren:

In general, repression of opposition groups is arbitrarily enforced and not uniform across the country. For instance... According to the source, repressive measures and sanctions are enforced at different times towards different political groups and constituencies, which create an overall atmosphere of fear that refrain political groups from operating politically.

Amnesty International (*op.cit*) påpeker videre at mange av reaksjonene utføres av lokal kebele-militser og lokalt politi, som informerer om forhold i lokalmiljøet og bringer informasjonen videre til føderale styrker som opererer i området. De lokale sikkerhetsstyrkene opererer med en stor grad av vilkårlighet, i noen tilfeller også basert på «innfall» («whims») og en personlig agenda, og arbeider med en stor grad av straffrihet. De lokale sikkerhetsaktørene har god kjennskap til

¹⁴ En spesialenhet bestående av føderale myndighetsorganer som National Intelligence and Security Service (NISS), Ethiopian National Defence Forces (ENDF), Federal Police Commission og Information Network Security Administration (INSA).

befolkningen og hvem som har en anti-myndighetsagenda og dermed bør følges med på.

Akademisk kilde C (digitalt møte, oktober 2021) beskriver et mønster hvor lokale myndigheter holder god oversikt over politisk opposisjon i området. Dersom vedkommende som trigger myndighetenes interesse er ung, uten politisk tyngde eller innflytelse, nøyer myndighetene seg som regel med å holde vedkommende under oppsikt, eventuelt utsette vedkommende for trakassering. Dersom personen har større tyngde og posisjon, kan myndighetene innkalle vedkommende til avhør og, dersom myndighetene finner det opportunt, anholde vedkommende. Slike avhør og anholdelser skjer uten rettsprosess. Noen ganger bruker myndighetene fabrikkerte siktelsler. Vold kan forekomme under avhør. Ifølge kilden vurderer myndighetene nøye hva som er i deres egen interesse før de reagerer mot politisk opposisjonelle, og velger hensiktsmessig reaksjonsform. Situasjonen fremstår derfor som en «balancing exercise» for myndighetene, som gjør det som gagnar dem.

Akademisk kilde D (digitalt møte, mars 2022) deler beskrivelsen til kilden over. Ifølge kilden består de fengslede dels av lokale ledere av opposisjonspartier, dels unge menn («youth organisers»). De fleste anholdelser skjer på mindre steder, og foretas av lokale myndigheter (lokal kebele-milits eller lokale og regionale sikkerhetsstyrker), som ifølge kilden kan «gjøre som de vil». Storparten av anholdelsene skjer i områder med aktivt opprør, det vil hovedsakelig si i de vestre og sørlige delene av Oromia.

En representant for en humanitær organisasjon (møte i Addis Abeba, november 2022) er på sin side av den oppfatning at enhver står fritt til å drive politisk opposisjonsvirksomhet i Oromia, men at myndighetene slår ned på det kilden omtaler som «voldelig, ekstremistisk aktivitet». Kilden påpeker imidlertid at myndighetenes forsøk på å opprettholde ro og orden kan gå ut over «vanlige mennesker». Kilden trekker frem at anledninger som Irrecha (oromoenes høsttakkefest) tiltrekker seg voldelige personer og miljøer som ønsker å skape konflikter, og som kan tenkes å bruke vold, og at disse følges spesielt med på av myndighetene.

7.3 Omfanget av fengslinger er ikke kjent

Ingen av kildene som Landinfo har kontaktet, kan oppgi et konkret antall personer som er anholdt eller fengslet på tidspunktet for intervjuet. Tallene varierer betydelig fra kilde til kilde, herunder kildene som Landinfo hadde samtaler med i Addis Abeba i november 2022. Akademisk kilde B opplyser (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) at tallene endrer seg raskt, ettersom mange anholdes for deretter å løslates etter kort tid.

Akademisk kilde D (digitalt møte, mars 2022) estimerer at rundt 500 til 1000 personer sitter fengslet på grunn av politisk opposisjonsvirksomhet i Oromia. Tallet er basert på antatt fengselskapasitet i regionen. Kilden påpeker at dette er «kvalifisert gjetning», ettersom det ikke finnes noen systematisk og uavhengig kartlegging av menneskerettighetssituasjonen i regionen.

Akademisk kilde C (digitalt møte, oktober 2021) kunne heller ikke estimere antall fengslede, men opplyste at «repression is widespread» i Oromia, særlig i områder med aktivt opprør. Denne vurderingen deles av en advokat og en etiopisk tenketank som Landinfo hadde møter med i november 2022 i Addis Abeba. Begge kildene opplyste at det er vanskelig å få klarhet i det reelle omfanget, men opplyste at det dreide seg om «mange», trolig flere tusen, hovedsakelig, men ikke utelukkende, i områder med aktivt væpnet konflikt.

Denne vurderingen deles av den etiopiske menneskerettighetskommisjonen (EHRC), som i en rapport fra mai 2022 (som gjengikk i Addis Standard 2023b) opplyser at utenomrettslige anholdelser og fengslinger er svært omfattende («rampant») i Oromia. Den offisielle begrunnelsen for anholdelsene var tilknytning til OLA.

På bakgrunn av samlet, tilgjengelig kildemateriale, synes det klart for Landinfo at tusenvis av personer sitter fengslet i Oromia for forhold som kan knyttes til politisk opposisjon, enten i form av aktivisme, medlemskap i et politisk parti, antatt eller reell støtte til OLA, eller en mer generell politisk opposisjonsvirksomhet. Landinfo har ikke et helhetlig bilde av situasjonen, men bygger vurderingen på et samlet inntrykk fra kilder vi har vært i kontakt med og nyhetsartikler fra regionen. Som et eksempel på dette kan en artikkel fra Addis Standard (2023b) gi et inntrykk av omfanget. I artikkelen opplyser en tidligere innsatt at «ungdom dras inn fra gata under påskudd av at de er Shene». Som nevnt innledningsvis i notatet, er det stor usikkerhet knyttet til antall anholdelser og utenomrettslige fengslinger, og informasjonen som formidles om dette temaet må tolkes i lys av den utfordrende kildesituasjonen.

7.4 Myndighetene bruker OLA-tilknytning for å ramme politisk opposisjon

Som tidligere nevnt, er forholdet mellom det politiske partiet OLF og de væpnede gruppene som går under navnet OLA/OLF Shane komplekst og uklart. Flere kilder mener at det er vanskelig å vurdere hvorvidt OLF faktisk har brutt med de væpnede gruppene, eller om de kun har tatt avstand fra dem for å beskytte det politiske lederskapet i OLF, og fortsatt opprettholder kontakt.

Det uklare skillet mellom OLF og OLA reflekteres i måten regionale og føderale myndighetsaktører forholder seg til det lovlige politiske partiet OLF og partiets lederskap, støttespillere og tilhengere. Myndighetene tolker derfor i mange

tilfeller støtte til det politiske partiet OLF som en støtte til den væpnede gruppen OLA. I hvilket omfang myndighetene reagerer mot personer med tillagt støtte til OLA, i hvilke sammenhenger og på hvilken måte, er uklart. UK Home Office (2022) beskriver situasjonen slik:

The exact nature of the relationship and/or separation between the OLF and the OLA is uncertain, with some sources suggesting that the OLF and OLA continue to be closely linked. The difficulty of distinguishing between the OLF, the OLA and civilians who have no connection to either, is also apparent in the actions of the state. While the Ethiopian government has publicly attempted to separate the OLF (registered political party) from the OLA (designated terrorist organisation), there have been reports of arrests and extrajudicial killings of people who have been accused of having links to the OLA but who deny any involvement.

Akademisk kilde B (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) er av den oppfatning at medlemmer og tilhengere av politiske opposisjonspartier som OLF og OFC ikke er spesielt utsatt for reaksjoner eller fengslinger, i det minste langvarige, etter valget i 2021, på bakgrunn av sin politiske aktivitet alene. Det er ifølge kilden mistanke, reell eller tillagt, om at støtte til OLA er hovedårsaken til anholdelser i dag. Ifølge kilden kan enhver person som mistenkes for å støtte OLA fengsles i områder hvor OLA er i aktivt opprør (hovedsakelig i Wellega og Guji), men også, om enn i mindre skala, i andre områder i Oromia. Amnesty International (som sitert i Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) 2021) er av den oppfatning at tidligere, kjent støtte eller aktivitet for OLF er av mindre betydning, ettersom enhver opposisjonell kan tillegges støtte til OLA etter myndighetenes eget forgodtbefinnende.

I hvilken grad, og under hvilke omstendigheter, myndighetene «trekker OLA-kortet» for å ramme politisk opposisjon er uklart, men ICG (som sitert i The Danish Immigration Service 2022, s. 46) påpeker at en slik uforutsigbarhet er et effektivt verktøy for å skape et generelt fryktklima som igjen begrenser politisk opposisjon. Også akademisk kilde D bekrefter at kritiske røster stemples som OLF-tilhengere, noe som indirekte tolkes som støtte til OLA. Amnesty International (som sitert i Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) 2021, s. 18) beskriver situasjonen slik:

It is increasingly apparent that the security apparatus has used the rise of a relatively small OLA as a pretext for a widespread crackdown on supporters and perceived supporters of Oromo nationalism in general and the OLF in particular, who are viewed as a threat to the territorial integrity of the state and an obstacle to the current government and its agenda. This crackdown has come in the context of Federal and Regional elections that, prior to their suspension due to the Coronavirus pandemic, the OLF and other nationalist parties were expected to do very well in; potentially displacing the political

leadership the security services had been loyal to since the early 1990s. As discussed above, those with OLF backgrounds have been targeted in the crackdown, but so have others unconnected to the OLF but affiliated with other Oromo nationalist organisations, including journalists and others working for nationalist-sympathising media outlets, such as the Oromo Media Network (OMN) and members of other nationalist groups such as the OFC. Others still have also been caught up through participation in protests or mere residence in areas targeted by the security services.

Frykten for å bli assosiert med OLA økte etter at OLA i mai 2021 inngikk et taktisk samarbeid med TPLF for å bekjempe føderale myndigheter. Dette førte til en sterk frykt hos mange opposisjonspolitikere for å bli stemplet som «junta», altså indirekte tilhenger av TPLF gjennom støtte til OLA. Dette har ifølge en person i OFC-ledelsen (digitalt møte, februar 2022) ført til en stor grad av selsensur og tilbaketrekning blant opposisjonspolitikere som arbeider innenfor rammene av organisert, ikke-voldelig politisk arbeid. Kilden opplyste til Landinfo at han unngår å reise til sin valgkrets i Vest-Oromia i frykt for å bli beskylt for å ha koblinger til OLA, ettersom dette potensielt kan få alvorlige konsekvenser, som anholdelser eller fengsling. Kilden foretrekker derfor å oppholde seg i Addis Abeba, hvor han føler seg relativt trygg.

Anholdelsene skjer, så langt Landinfo har kunnet bringe på det rene, både av målrettede personer med reell eller tillagt kobling til OLA, eller mer tilfeldig, gjennom masseanholdelser av det myndighetene oppfatter som en sympatisk innstilt lokalbefolkning i områder hvor sikkerhetsstyrkene er i aktiv væpnet konflikt med OLA. Årsakene til at en person oppfattes som OLF-tilhenger, og derigjennom en potensiell OLA-tilhenger og en trussel mot myndighetene, er ifølge Amnesty mange, og terskelen kan synes lav. Ifølge Amnesty kan det i noen tilfeller være nok at en person er til stede i et område hvor OLA er til stede, eller at myndighetene ikke finner en spesifikk mistenkt og derfor bruker tilfeldige anholdelser eller masseanholdelser i lokalbefolkningen.

Det er Landinfos klare forståelse at reaksjoner mot personer som myndighetene, i noen tilfeller åpenbart feilaktig, mener har bånd til OLA, hovedsakelig finner sted i områder i Oromia hvor OLA er militært aktive, som i Vest- og Sør-Oromia, og at risikoen for å bli anklaget for bånd til OLA er mindre i Addis Abeba, hvor OLA ikke utgjør noen umiddelbar militær trussel, og hvor myndighetene har territoriell kontroll.

7.5 Anholdelsene er normalt kortvarige

Det finnes ingen uttømmende oversikt over lengden på anholdelser og utenomrettslige fengslinger i Oromia i saker hvor det er mistanke om at en person har en tilknytning til OLA.

Direktøren for en etiopisk tenketank (møte i Addis Abeba, november 2022) opplyser at fengsling av mistenkte OLA-tilhengere normalt varer fra to til fire måneder. Internasjonal organisasjon B opplyste at anholdelsene i saker med mistanke om OLA-tilknytning vanligvis er kortvarige, og at de anholdte normalt løslates når kamphandlingene er over. Dette synet deles av akademisk kilde B, som opplyser at anholdelsene av personer som mistenkes for å støtte OLA normalt er kortvarige.

I en del tilfeller dreier det seg om sykliske anholdelser, hvor personer som oppfattes som opposisjonelle inngår i et mønster av anholdelse, etterfulgt av løslatelse, etterfulgt av ny anholdelse (Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) 2021, s. 28), i en del tilfeller også i saker hvor domstolen har løslatt vedkommende på grunn av manglende påtalegrunnlag eller mot kausjon. I en del saker blir de anholdte løslatt uten dom, og deretter advart om at de vil forbli under overvåkning (Addis Standard 2023b).

7.6 De som ble anholdt under unntakstilstanden er løslatt eller overført til rettssystemet

I november 2021 vedtok Etiopias nasjonalforsamling en landsomfattende unntakstilstand (State of Emergency) på seks måneder etter at Tigray-styrkene hadde rykket sørover mot Addis Abeba. Unntakstilstanden ga myndighetene utvidede fullmakter, blant annet til å anholde «enhver person som mistenkes for å samarbeide med terrorgrupper», som på dette tidspunktet var TPLF og OLA. Justisministeren presiserte at de som brøt bestemmelsene i unntakslovgivningen, for eksempel ved å gi «økonomisk, materiell eller moralsk støtte til terroristgrupper», skulle idømmes fengsel fra tre til ti år (Landinfo 2021d, s. 4-5). Unntakstilstanden ble opphevet etter tre måneder etter en forbedring i sikkerhetssituasjonen.

Et ukjent, men betydelig antall personer ble i perioden november 2021–februar 2022 anholdt med hjemmel i unntakslovgivningen. De fleste av disse var tigrayer, men også en del oromoer som mistenktes for koblinger med OLA, ble anholdt i denne perioden, i Addis Abeba og Oromia ellers.

Ifølge en svært godt informert kilde (internasjonal organisasjon B, møte i Addis Abeba, november 2022) er alle som ble anholdt med hjemmel i unntakslovgivningen i Addis Abeba nå enten løslatt eller overført til rettssystemet. Ifølge kilden ble de anholdte løslatt raskt, eller satt i varetekt i rundt fire måneder før de ble løslatt. Kilden har mindre oversikt over situasjonen i regionalstatene, herunder Oromia.

7.7 Utenomrettslige drap på sivile som advarsel eller som hevn etter militære tap

Ifølge Oromia Support Group (OSG) (2022, s. 3) skal de fleste konfliktrelaterte sivile dødsfall i Oromia ha skjedd med personer som tillegges en tilknytning til OLA. I perioden januar–august 2022 registrerte OSG 695 drap på sivile, en tredjedel av disse (262) i West Shewa. Ifølge OSG skal disse ha blitt drept utelukkende fordi de bor i et område hvor OLA er aktive, eller som følge av angrep fra amhariske militsgrupper i områder i Wellega og Shewa. Mange av drapene skal ha skjedd som massedrap.

I mai 2021 offentlig henrettet etiopiske myndighetsstyrker, lokalt politi og kebele-milits en 17 år gammel gutt i Dembi Dollo (Kellem Wellega), og anholdt familien hans og andre innbyggere i byen. Video av drapet ble lagt ut på sosiale medier av myndighetene selv. Før drapet ble gutten slått av sikkerhetsstyrkene og deretter paradert i gatene mens han ble tvunget til å si offentlig at han var med i Abba Torbee, en væpnet gruppe med uklare bånd til OLA, og som OLA mener er en gruppe tilknyttet myndighetene. Befolkningen ble tvunget til å se på henrettelsen og ble advart om at det samme ville skje med dem dersom de angrep sikkerhetsstyrkene (Human Rights Watch 2021). Ifølge lokalbefolkningen var gutten en skoleelev uten tilknytning til væpnede grupper. Slike summariske henrettelser forekommer sjeldent, men er et effektivt våpen til å gi lokalbefolkningen i konfliktområdet en advarsel om hva som kan skje dersom den støtter en væpnet gruppe. Akademisk kilde C trekker frem hendelsen som et eksempel på at sikkerhetsstyrkene i Vest-Oromia kan operere med straffrihet, og at de bruker slike hendelser til å skape frykt i lokalbefolkningen.

I desember 2021 ble 14 tradisjonelle ledere drept i sørvestre Etiopia. Myndighetene la skylden på OLA, men den Etiopiske menneskerettighetskommisjonen (som sitert i The Economist 2022) mener å ha dokumentert at regionale sikkerhetsstyrker sto bak, og at drapene skal ha vært en hevnaksjon for drapet på elleve polititjenestemenn som OLA skal ha stått bak dagen før. Det er rapportert om flere hendelser av denne typen.

Mønsteret ved slike utenomrettslige drap synes å være hevnaksjoner fra hovedsakelig regionale sikkerhetsstyrker etter at de er påført tap av OLA under trefninger med den væpnede gruppen. OLA beskyldes også for slike hevndrap, som for eksempel drapet på 150 sivile i Gida Kiremu (East Wellega) i august 2021.

7.8 Reaksjoner mot personer som antas å ha tilknytning til OLA i Addis Abeba

Kildene gir ikke noe entydig bilde av hvorvidt politisk opposisjonelle eller personer som antas å ha en kobling til OLA lokalt i Oromia vil komme i myndighetens søkelys i Addis Abeba.

Som det har kommet frem, er det først og fremst lokale myndigheter som reagerer mot politisk opposisjon, i et uforutsigbart mønster. Det kommer frem i kildematerialet (akademisk kilde D; Amnesty International 2020) at det i all hovedsak er lokale kebele-militser og lokalt og regionalt politi som reagerer mot personer med en anti-myndighetsagenda, ofte med bakgrunn i en personlig agenda og god kjennskap til lokale forhold. Addis Abeba er en multietnisk millionby, hvor føderale og lokale myndigheter ikke nødvendigvis har samme kjennskap til eller oversikt over personer med en kjent anti-myndighetsagenda i regionene, ei heller nødvendigvis samme agenda og prioriteringer som lokale myndighetsaktører i regionalstatene. Det er derfor ikke gitt at en person som er kjent av og følges med på av lokale myndighetsaktører, vil fange føderale myndigheters oppmerksomhet i Addis Abeba.

Ifølge akademisk kilde B (Etiopia-seminar i regi av EUAA, juni 2022) har det å flytte fra et sted til et annet alltid vært en viktig måte å unngå reaksjoner for politisk opposisjonelle i Etiopia. Ifølge kilden vil en person som har myndighetenes oppmerksomhet lokalt, være «relatively safe» i Addis. Kilden understreket imidlertid at det vil være avhengig av vedkommendes profil, da høyprofilerte personer også vil kunne tiltrekke seg oppmerksomhet i Addis.

Denne vurderingen deles også av andre kilder. En advokat formidlet til Landinfo (møte i Addis Abeba, november 2022) at reaksjonene først og fremst forekommer i Oromia, og at situasjonen er «bedre» i Addis Abeba. Direktøren for en etiopisk tenketank (møte i Addis Abeba, november 2022) deler vurderingen, men påpeker samtidig at arrestasjoner av mistenkte OLA-tilhengere også forekommer i Addis Abeba, og at myndighetene der nok ville «følge opp» kjente OLA-tilhengere fra Oromia.

Internasjonal organisasjon A opplyser at det ikke er noen generell uro for anholdelser eller andre (alvorlige) reaksjoner blant oromoer flest i Addis Abeba i dag, og viser til at myndighetene først og fremst søker etter våpen ved veipostkontrollene / check points. Kilden påpeker videre at oromoer med opprinnelse i eller familie i Vest-Oromia holder seg i Addis, hvor sikkerhetssituasjonen er stabil. En etiopisk tenketank nyanserer dette og peker på at forstedene rundt Addis Abeba er befolket av oromoer hvor en del av befolkningen støtter OLA, og at myndighetene utfører kontroller i disse forstedene.

8 Oppsummering

Som nevnt innledningsvis i dette notatet, er Oromia Etiopias største regionalstat, både i areal og befolkningsstørrelse. Regionens om lag 35 millioner innbyggere lever derfor under varierende forhold når det gjelder sikkerhetssituasjon og mulighet til å drive politisk opposisjonsvirksomhet. Basert på det kildetilfanget

som Landinfo har tilgang til, er det ikke rimelig å slutte at oromoer, på generelt grunnlag og utelukkende i kraft av sin etnisitet, er en utsatt gruppe i dag. Kildene er samstemmige om at det er først og fremst i områder hvor myndighetene er i aktiv, væpnet konflikt med OLA at de aller fleste anholdelser og utenomrettslige drap finner sted.

Det er Landinfos vurdering, basert på den begrensede og fragmenterte kildeinformasjonen som finnes, at den gruppen som i dag er mest utsatt for reaksjoner fra myndighetene, er personer som har eller tillegges bånd til OLA i områder hvor OLA er i aktiv væpnet konflikt med etiopiske lokale, regionale og føderale sikkerhetsstyrker. Personer i disse områdene kan, ifølge kildene, risikere å utsettes både for arrestasjoner og, i mer begrenset omfang, vilkårlige henrettelser. Hvor terskelen går for å anses som en person med bånd til OLA, er uklart. Ingen av kildene kunne tegne en gitt profil som er særlig utsatt for reaksjoner, men pekte dels på manglende informasjon, dels på den vilkårligheten som preger lokale myndigheters reaksjonsmønster.

Reaksjoner mot personer med tilknytning til politiske opposisjonspartier som OFC og OLF forekom, slik Landinfo tolker kildeinformasjonen, først og fremst i forbindelse med sivil uro, som drapet på Hachalu Hundessa i juni 2020, og i forbindelse med valget i 2021. Samtidig må det understrekes at forholdet mellom det politiske partiet OLF og den væpnede opprørsgruppen OLA, som står på myndighetenes terrorliste, er uklart og flytende, og at denne ambivalensen reflekteres i myndighetenes uforutsigbare reaksjonsmønster mot personer som uttrykker støtte til OLF.

9 Referanser

9.1 Skriftlige kilder

Addis Standard (2023a, 16. januar). Hundreds of “Fano and Shene” members, organized robbers detained in Addis Abeba for allegedly planning terror attacks ahead of major Orthodox Christian holiday. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/news-hundreds-of-fano-and-shene-members-organized-robbers-detained-in-addis-abeba-for-allegedly-planning-terror-attacks-ahead-of-major-orthodox-christian-holiday/> [lastet ned 15. februar 2023].

Addis Standard (2023b, 3. januar). In-depth: Oromia’s makeshift prisons where “there are neither rights nor humanity”: testimonies of former prisoners. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra https://addisstandard.com/in-depth-omias-makeshift-prisons-where-there-are-neither-rights-nor-humanity-testimonies-of-former-prisoners/?fbclid=IwAR06C1_EPEchYYVQkIOLHp-p-BwZ3WNa4ORqeyUDF2KHP_fqGwKbvKBCoM [lastet ned 26. januar 2023].

Africa Confidential (2022a). Heat of war shifts to the centre. *Africa Confidential*, 63(15). Tilgjengelig fra <https://www.africa-confidential.com/index.aspx?pageid=7&articleid=14040> [lastet ned 11. januar 2023].

- Africa Confidential (2022b). An Oromo rebellion constrains Abiy. *Africa Confidential*, 63(9). Tilgjengelig fra <https://www.africa-confidential.com/index.aspx?pageid=7&articleid=13920>.
- Amnesty International (2020, 29. mai). *Ethiopia: "Beyond Law Enforcement" Human Rights Violations by Ethiopian Security Forces in Amhara and Oromia*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/2358/2020/en/> [lastet ned 11. januar].
- The Danish Immigration Service (2022, september). *Etiopia: An update on the security and human rights situation since February 2022*. Næstved: The Danish Immigration Service. Tilgjengelig fra https://us.dk/media/10545/ethiopia_an-update-on-the-security-and-human-rights-situation-since-february-2022.pdf [lastet ned 22. januar 2023].
- The Economist (2022, 28. august). Two ethnic revolts rack Ethiopia at the same time. *The Economist*. Tilgjengelig fra <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/08/25/two-ethnic-revolts-rack-ethiopia-at-the-same-time> [lastet ned 11. januar 2023].
- EPO, dvs. Ethiopia Peace Observatory (u.å.). *Actor Profiles*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <https://epo.acleddata.com/actor-profiles/#1622661014770-7c4c9d3e-deb3> [lastet ned 11. januar 2022].
- Etana, Ameyu (2022, 18. desember). Ethiopia's PM sees OLA rebellion grow in his own backyard. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-63710783> [lastet ned 11. januar 2023].
- Freedom House (2022, 24. februar). *Freedom in the World 2022 Ethiopia*. Washington, DC: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://freedomhouse.org/country/ethiopia/freedom-world/2022> [lastet ned 14. februar 2023].
- Human Rights League of the Horn of Africa (2021, 24. mars). *The Two Vanguard Oromo Political Organizations, OLF and OFC, Accuse the Government of a Continued Crackdown That Has Pushed Them Out of the Upcoming 6th General Election*. Addis Abeba: Human Rights League of the Horn of Africa. Tilgjengelig fra <https://www.humanrightsleague.org/?p=16807> [lastet ned 27. januar 2022].
- Human Rights Watch (2021, 10. juni 2021). *Ethiopia: Boy Publicly Executed in Oromia*. Nairobi: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2021/06/10/ethiopia-boy-publicly-executed-romia> [lastet ned 26. januar 2023].
- Immigration and Refugee Board of Canada (2016, 24. juni). *Ethiopia: Information on "1 to 5" groups in Ethiopia, including origin and purpose; whether citizens are required to participate in them; consequences for refusal (2014-June 2016)*. Ottawa: Immigration and Refugee Board of Canada. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/docid/5a8405244.html> [lastet ned 14. februar 2023].
- International Crisis Group (2022, november). *CrisisWatch Digest Ethiopia*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/2022-12/ethiopia-november-2022.pdf> [lastet ned 23. februar 2023].
- International Crisis Group (2023, januar). *CrisisWatch Digest Ethiopia*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/crisiswatch/CrisisWatch%20January%202023%20Africa_0.pdf [lastet ned 13. februar 2023].

- Landinfo (2021a, 16. mars). *Etiopia - basisinfo*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/03/Etiopia-Basisinfo-16032021.pdf> [lastet ned 9. desember 2022].
- Landinfo (2021b, 6. januar). *Etiopia: Politisk utvikling og menneskerettighetssituasjon i 2019-2020, med fokus på Oromia-regionen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/01/Etiopia-temanotat-Politisk-utvikling-og-menneskerettighetssituasjon-i-2019-2020-med-fokus-pa-Oromia-regionen-AMNK-06012021.pdf> [lastet ned 26. januar 2022].
- Landinfo (2021c, 23. september). *Etiopia: Sikkerhet og humanitære forhold i Tigray*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/09/Etiopia-temanotat-Sikkerhet-og-humanitære-forhold-i-Tigray-23092021-1.pdf> [lastet ned 11. januar].
- Landinfo (2021d, 12. november 2021). *Etiopia: Utvikling siden august 2021*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/11/Etiopia-respons-Utvikling-siden-august-2021-12112021.pdf> [lastet ned 26. januar 2023].
- Landinfo (2022a, 9. mars). *Etiopia: Oromo Federalist Congress (OFC)*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/03/Etiopia-respons-Oromo-Federalist-Congress-OFC-09032022.pdf> [lastet ned 11. januar 2023].
- Landinfo (2022b, 8. april). *Etiopia: Utvikling siden november 2021*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/04/Etiopia-temanotat-Utvikling-siden-november-2021-08042022.pdf> [lastet ned 16. februar 2023].
- OCHA (2017, 15. august). *Ethiopia: Oromia region administrative map*. New York: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/map/ethiopia/ethiopia-oromia-region-administrative-map-15-aug-2017> [lastet ned 17. februar 2023].
- Oromia Support Group (2022, 2. august 2022). *Report 60*. Malvern: Oromia Support Group. Tilgjengelig fra <https://oromiasupport.org/wp-content/uploads/simple-file-list/Report-60-.pdf> [lastet ned 26. januar 2022].
- Oromo Liberation Front - Oromo Liberation Army (2023, januar). *A Brief Political Manifesto. From armed Struggle to the Prospect for Peace*. [s.l.]: OLF-OLA High Command. Tilgjengelig fra <https://www.olf-olahq.org/post/announcing-the-oromo-liberation-army-s-brief-political-manifesto> [lastet ned 13. februar 2023].
- Oslo Analytica (2020, 4. april). *Oromo Politics: Current Dynamics and Division*. Oslo: Oslo Analytica.
- Tasfaye, Ermias (2022, 8. juli 2022). Amhara civilians were massacred in Tole, but questions remain. *Ethiopia Insight*. Tilgjengelig fra <https://www.ethiopia-insight.com/2022/07/08/amhara-civilians-were-massacred-in-tole-but-questions-remain/> [lastet ned 12. januar 2023].
- UK Home Office (2022, 22. mars). *Country policy and information note: Oromos, the Oromo Liberation Front and the Oromo Liberation Army, Ethiopia, March 2022*. London: U. K. Home Office. Tilgjengelig fra <https://www.gov.uk/government/publications/ethiopia-country-policy-and-information-notes/country-policy-and-information-note-oromos-the-oromo-liberation-front-and-the-oromo-liberation-army-ethiopia-march-2022-accessible> [lastet ned 11. januar 2023].
- Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (2021). *Roba (OLF - MB confirmed) Ethiopia CG [2022] UKUT 00001 (IAC)*. [s.l.]: Upper Tribunal. Tilgjengelig fra <https://tribunalsdecisions.service.gov.uk/utiac/2022-ukut-00001> [lastet ned 26. januar 2023].

- Xinhua (2021, 6. oktober). Ethiopia's parliament approves new cabinet members. *Xinhua*. Tilgjengelig fra http://www.news.cn/english/2021-10/07/c_1310229349.htm [lastet ned 26. januar 2023].
- Zelalem, Zecharias & Jelan, Bileh (2022). Evidence of Drone Strikes Inside Civilian Areas in Ethiopia. *New Lines Magazine*. Tilgjengelig fra https://newlinesmag.com/reportage/evidence-of-drone-strikes-against-civilian-areas-in-ethiopia/?fbclid=IwAR1MmU6DwFUQ0t9jsHIk2g9FvZOzncqQq6r8ePNlykrb11_I9TI9flZK7sY [lastet ned 11. januar 2023].
- Østebø, Terje (sist oppdatert 14. november 2017). *Oromo Liberation Front*. Oslo: Store Norske Leksikon. Tilgjengelig fra https://snl.no/Oromo_Liberation_Front [lastet ned 10. januar 2023].
- Østebø, Terje (sist oppdatert 20. mai 2022). *Oromia*. Oslo: Store norske leksikon. Tilgjengelig fra <https://snl.no/Oromia> [lastet ned 10. januar 2023].
- Østebø, Terje & Tronvoll, Kjetil (2020). Interpreting contemporary Oromo politics in Ethiopia: an ethnographic approach. *Journal of Eastern African Studies*, 14(4), 613-632. Tilgjengelig fra <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17531055.2020.1796255?journalCode=rjea20>.

9.2 Muntlige kilder

- Advokat. Møte i Addis Abeba, 20. november 2022.
- Akademisk kilde A. Etiopia-seminar i regi av EASO, Bern 27.-28. november 2019.
- Akademisk kilde B. Digitalt møte 15. februar 2021, Etiopia-seminar i regi av EUAA, Valletta 28-29. juni 2022, e-post 18. februar 2023.
- Akademisk kilde C. Digitalt møte, 13. oktober 2021.
- Akademisk kilde D. Digitalt møte, 22. mars 2022.
- Diplomatisk kilde. E-poster 9. februar 2022, 23. mai 2022, 31. oktober 2022, 1. november 2022, 15. desember 2022, 3. februar 2023.
- Etiopisk sivilsamfunnsorganisasjon. Møte i Addis Abeba, 22. november 2022.
- Etiopisk tenketank. Møte i Addis Abeba, 24. november 2022.
- Humanitær organisasjon. Møte i Addis Abeba, 22. november 2022.
- Internasjonal organisasjon A. Møte i Addis Abeba, 25. november 2022.
- Internasjonal organisasjon B. Møte i Addis Abeba, 25. november 2022.
- OFC, medlem av sentralstyret. Digitalt møte, 18. februar 2022.
- Professor Stig Jarle Hansen. Vitnemål i Oslo lagmannsrett, 10. mars 2022.
- Professor Kjetil Tronvoll. Vitnemål i Oslo tingrett, 20. mai 2020.